

E-bókin HÓTTIR IKKI

Í ENSKTALANDI LONDUNUM VINNUR E-BÓKIN SKJÓTT FRAM, MEN AÐRASTAÐNI EIGA BÆÐI FORLÖGINI OG PAPPÍRSBÓKIN NØKUR ÁR EFTIR. Í USA HÓTTIR INTERNET BÓKHANDILIN AMAZON GOMLU KETUNA: RITHØVUNDUR-FORLAG-BÓKHANDLARI.

Ossur Wintheraig, Press

Bókhandlarin dugur ikki at síggja fyri sær, at pappírsbókin hvørvur í bræði. Og bókhandlarin dugur eisini nógvar grundgevingar fyri, hví pappírsbókin eigur nógv góð ár eftir – og ikki minst, hví hon hevur uppiborið nógv góð ár afutrat.

Men í USA er hóttanin móti pappírsbókini veruleiki. Stóri internet-portalurin Amazon setur seg á bæði forløg og útbreiðslu. Enn er hetta ikki hent í øðrum londum, men amerikanska gongdin plagar at smitta.

Lúnska hóttanin móti pappírsbókin kemur frá e-bókunum. E-bókin, sum ikki er nøkur bók, men bara

er tekstur í talgildum formi. Men skalt tú sleppa fram-at tekstinum, so krevst eitt hvørt tól at lesa e-bøkur við – ein e-bókalesari.

Hóttanin er ikki bara móti pappírinum, men eisini móti bransjuni. Í USA verður bransjan meiri og meiri stýrd av Amazon.

TAÐ STÓRA AMAZON

Tann álvsama talgilda hóttanin móti pappírsbókini kemuruttanifrá. Frá stóru forløgnum.

Amazon er bókhandil á internetinum, sum selur bøkur kring allan heim. Í fyrsta lagi – fyri umleið 10 árum síðani – var bert talan um pappírsbøkur.

Í 2007 gjørdi Amazon sín egna e-bókalesarar – Kindle. Kindle er eitt tól við einum serligum skíggja, har til ber at taka e-bøkur niður og lesa tær – eisini har sólin skínur, sigst.

Í fyrsta lagi bar bara til at keypa e-bøkur frá Amazon, men nú ber til at keypa e-bøkur aðrastaðni og – við eitt sindur av tækniligum snildi - flyta tær inn á Kindle og lesa tær har.

Í 2011 boðaði Amazon frá, at e-bókalesan seinast í 2010 yvirhálaði söluna av pappírsbókum í USA.

Kortini eru atfinningar móti Amazon. Summi al-tjóða forløg halda, at Amazon – sum heimsins størsti bókhandil – bendir söluna inn á eitt serligt útval, ið

Landsbókavørðurin:

NÆSTU 5-10 ÁRINI HAVA VIT PAPPÍRSBÓKINA

– EG HAVI HAVT EIN KINDLE BÓKALESARA Í FLEIRI ÁR, OG EG HAVI EISINI IPAD VIÐ BÓKALESARA. EG HAVI KEYPT FLEIRI E-BØKUR, MEN MÁ VIÐGANGA, AT EG HAVI IKKI LISIÐ TÆR, SIGUR ERHARD JAKOBSEN, LANDSBÓKAVØRÐUR

Á Landsbókasavninum hava tey 180.000 pappírsbøkur at bjóða lænarunum. Og Erhard Jakobsen, landsbólkavørður heldur ikki, at tær mongu pappírsbøkurnar liggja á deyðastrá.

Bókasøvnini er langt síðan farin undir at læna út e-bøkur ókeypis til sínar láanarar. Her í Føroyum er fyribils bara talan um útlendskar e-bøkur.

– Tað er onki sum bendir á, at pappírsbókin fer at hvørva, í hvussu er ikki tey komandi 5-10 árini, hóast brúkið av e-bókum vinnur alt meira fram, heldur landsbókavørðurin.

E-bøkur eru ein liður í talgildingini av alt størri parti av okkara mentanarligu nýtslulutum, bókum, bløðum, filmum og tónleiki. Í Danmark rokna útgevarar við, at umleið 25% av øllum seldum bókum um 3-5 ár verða e-bøkur.

TØKNILIGT SNILDI KREVST

Landsbókavørðurin sær nógvar fyrimunir við e-bókini, men kortini væntar hann ikki, at hon tekur yvir í bræði:

– At e-bókin er talgild merkir, at tú mást brúka ein e-bókalesara, skalt tú lesa hana. Tað krevst eitt vist tækniligt snildi at taka niður e-bøkur og at brúka ein e-bókalesara, og tað kann stýggja onkrar lesarar. Men e-bókalesarin hevur nógvar eyka funktionalitetir, sum vanligu bókin ikki hevur.

Erhard Jakobsen vísir á, at tað er ikki so lægið at fyrimunir eru við e-bókini, tí hon hevur jú pappírsbókina sum fyrimynd.

VÓNIRNAR OV BJARTAR

– E-bókin vigar hinvegin onki, hon tekur onki pláss og er lætt at miðla, t.d. á netinum. Hon kann takast niður á tina teldu ella e-bókalesaran nær tað skal vera. Tað er munandi lættari at leita í tekstinum í e-bókum, og tekst og myndagóðskan er fult á hædd við um ikki betri enn í pappírsbókunum. E-bókin er vanligu eisini biligari at

keypa enn sama bók sum pappírsbók.

– Tað eru tey sum halda, at vónirnar til e-bókina hava verið eitt sindur ov bjartar. E-bókin er góð í summum førum, men í øðrum førum ikki so vælegnað sum pappírsbókin, geldur landsbókavørðurin.

– Pappírsbókina kanst tú hinvegin hava við tær alla staðnis, hon tolir nógv av og krevur ongan streym.

Pappírsbókin er tó ein gamal, tækniliga einfaldur, men funktionelt sera framkomin miðil. Pappírsbókin er ítøkilig, og umframt lesiupplivingina, hevur tú eisini eina visuella og taktila uppliving av bókini.

– Pappírsbókina vigar, men tú sært beinleiðis, hvussu stór ella tjúkk bókin er, hvussu langt tú ert komin at lesa, og tú kanst geva tær betri stundir at kann og njóta myndirnar, tá ið tær eru í bókini.

BÓKAHYLLIN ER STATUSTEKNIN

Millum tey, sum ikki stúra fyri bókini, stingur kortini ein ivi seg upp, tá hugsað verður um yngru ættarliðini.

– Hjá nógvum okkara meira tilkomnu er ein væl fylt bókahyll ofta eitt statussymbol, eitt tekin um at tú ert lærdur og mentaður. Men tað verður ringt at vera bókaelskari ella bibliofilur, tá alt eru e-bøkur. Og ein dag endar pappírsbókin uttan iva sum ein lutur á onkrum fornminnissavni, heldur landsbókavørðurin, sigur Erhard Jakobsen.

– Tað er væl hugsandi, at uppvaksandi ættarliðið, børn og ung, sum brúka smáu farteldurnar, fara at halda bøkur vera nakað fornar. Spurningurin er eisini, um tey í heila tikið fara at lesa bøkur, tað verið seg pappírs- ella e-bøkur. Helst eru tað aðrar upplivingar enn lesiupplivingar, sum uppvaksandi ættarliðið fer at leggja dent á. Og eisini tað er spell.

TALGILDAR SKÚLABØKUR

– Unga ættarliðið fer heilt vist at velja e-bókina. Nógv teirra eru undir útbúgving, og í framtíðini fer meginparturin av skúlabókunum og pensumbókmentunum bara at vera í talgildum líki.

Tá tað snýr seg um e-bókalesarar viðurkennir Erhard Jakobsen, at hann hoyrir til eldar ættarliðið og góðtekur at verða skírdur gammeldags, sum hann tekur til. Tó so. landsbókavørðurin hevur roynt seg við nýggju tæknini:

– Eg havi havt ein Kindle bókalesara í fleiri ár, og

eg havi eisini iPad við bókalesara. Eg havi keypt fleiri e-bøkur, men má viðganga, at eg havi ikki lisið tær. Eg lesi nógvar styttri tekstir á teldu, men av onkrari orsök hava e-bøkurnar ikki fangað meg. Mær dámar nógv betur at lesa pappírsbøkur.

Landsbókavørðurin skoytir uppí, at sjálv um hann ikki lesur e-bøkur, so kennir hann fleiri á sínum aldri, sum ikki aftra seg at lesa e-bøkur.

– Tey halda tað vera eitt frálíkt nýbrot – og so haldi eg, at konufólkini eru glaðari fyri e-bókina enn mann-fólkini. siour Erhard Jakobsen. landsbókavørður.

Rithøvundurin:

SMART OG IDIOTISKT AT LESAR E-BØKUR

Oddvør Johansen, rithøvundurur, vil als ikki kennast við e-bøkur, men stúrir samstundis fyri, at unga ættarliðið sleppur pappírsbókini.

– Vandin við e-bókum er, at fólk siga seg troystast av at lesa á skermi – hvussu góður hann annars er. Hann er á ein hátt eitt surrogat, sigur Oddvør Johansen.

– Øll forløg vilja hava handrit á pappíri at lesa – tað er tankavekjandi. Heilt einfalt haldi eg pappírsbókina vera nógv meira sjarmerandi at hava við at gera, sigur Oddvør Johansen.

Hon er sjálv avgjørd og kundi ikki funnið uppá at havt e-bókalesara

– Tað er fyri mær bara nakað smart og idiotiskt.

Men eins avgjørd hon er um seg sjálva, so sær hon kortini vandarnar fyri framan:

– Tað skuldi ikki undrað meg, um unga ættarliðið velur ongar pappírsbøkur at hava. Tað unga ættarliðið hevur ringt við at hugsavna seg, vilja granskarar vera við.

